

La manifestació del 18 de febrer a Barcelona ha obert el debat sobre les xifres d'assistència. La Guàrdia Urbana va fer un càlcul molt baix en comparació amb el dels organitzadors, cosa que contrasta amb manifestacions d'altre signe, com la que es va fer arran de l'assassinat d'Ernest Lluch i que la policia municipal va calcular a l'alça. Tot plegat, si més no, fa dubtar dels criteris que s'apliquen en aquests recomptes.

Gairebé 1 milió de persones van recórrer la Gran Via de Barcelona el dissabte 18 de febrer per reclamar que Catalunya és una nació. Almenys, així ho va indicar inicialment l'entitat organitzadora, l'anomenada Plataforma pel dret a decidir, tot i que després va rebaixar la xifra d'assistència fins a les 700.000 persones. Al seu torn, la Guàrdia Urbana va establir que les persones que havien participat en la manifestació que va anar de la plaça Espanya a la plaça de Catalunya van ser 125.000. Aquesta disparitat de punts de vista, que es produeix en gairebé totes les manifestacions, és associada, evidentment, a l'interès que tenen les entitats que convoquen les manifestacions, ja siguin sindicats, grups ecologistes i pacifistes o partits polítics, per magnificar-ne la importància. El problema principal, tanmateix, apareix quan hom es pregunta si la Guàrdia Urbana pot tenir algun interès a donar una xifra més baixa. Això, com asseguren moltes de les fonts consultades, és perfectament possible.

D'entrada, però, tot plegat comporta un problema per als mitjans de comunicació a l'hora de donar una xifra per bona i posar un titular a la portada, cosa que, en definitiva, és un dels principals referents que tenen els ciutadans, a més de les imatges televisives, per valorar la importància d'una manifestació. Jordi Juan, sotsdirector de *La Vanguardia*, explica que en el cas d'aquest diari, a l'hora de titular, "s'adopta una fórmula que busqui el sentit comú, evitant disquisicions i tenint en compte la visió dels periodistes que ho han seguit, la versió dels organitzadors, de la Guàrdia Urbana, així com el que diuen les emissores de ràdio i les agències de notícies". Una manera de fer que, segons Miquel Almirall, portaveu de Contrastant, un col·lectiu que es

La mentida dels milions

El novembre de l'any 2000, amb motiu de la manifestació per l'assassinat d'Ernest Lluch, la premsa va ser unànime amb la xifra d'assistents: 1 milió de persones.

dedica a fer recomptes de les grans manifestacions, no és la correcta. "Els mitjans no fan la feina ben feta. S'ha d'explicar què passa, no dir-ho a través

de les fonts. Els mitjans haurien de tenir o contractar un sevei independent que fes els càlculs", diu. Al seu torn, David González, cap de la secció política del diari *Avui*, opina que el problema "és que la premsa catalana, diferència de l'europea, no té en compte la visió ocular del periodista. Sempre s'ha dit que els organitzadors tendeixen a inflar les xifres i la Guàrdia Urbana a rebaixar-les, i això és així"

Hermetisme policial

A l'hora d'elaborar aquest reportatge, EL TEMPS ha topat amb la dificultat d'obtenir informació de la Guàrdia Urbana de Barcelona. L'hermetisme dels portaveus de la policia municipal a l'hora d'explicar amb detall el sistema que utilitzen per comptar manifestants, així com la informació facilitada, confusa i contradictòria, sobre les xifres de manifestacions anteriors, no han permès elaborar aquesta informació amb el rigor necessari que es mereixen els nostres lectors.

El milió de l'Ernest Lluch. L'endemà de la manifestació de protesta per l'assassinat d'Ernest Lluch, organitzada el novembre del 2000 al passeig de Gràcia de Barcelona, la premsa donava a grans titulars la xifra d'un milió d'assistents. Curiosament, els mitjans de comunicació van incrementar, fins i tot, la xifra de 900.000 manifestants donada per la Guàrdia Urbana. "Tots estàvem molt colpits, l'aspecte emocional influeix i el títol d'1 mil

Les grans manifestacions a Barcelona i les seves xifres

Nombre de manifestants.

Font: Premsa i Contrastant.

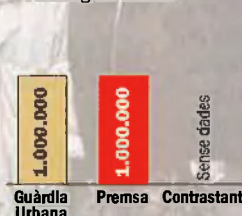
II EN FAVOR DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA

11 de setembre del 1977
Passeig de Gràcia

II DE REBUIG A L'ASSASSINAT D'ÀNGEL BLANCO PER ETA

14 de juliol del 1997
Passeig de Gràcia

II DE REBUIG A L'ASSASSINAT D'ERNEST LLUCH PER ETA

23 de novembre del 2000
Passeig de Gràcia

II DE PROTESTA PER LA GUERRA A L'IRAQ

15 de febrer del 2003
Passeig de Gràcia i Gran Via

EN DEFENSA DE LA NACIÓ CATALANA

18 de febrer del 2006
Gran Via

és més simbòlic”, assenyalava Jordi Juan. En una línia semblant, Miquel Almirall, de Contrastant, opina que “la premsa va arrodonir la xifra de la manifestació d’Ernest Lluch, augmentant-la a 1 milió, per l’impacte simbòlic d’aquesta xifra, molt més fàcil de titular i de recordar”.

Xifres augmentades. En algunes manifestacions, com ara la de l’Ernest Lluch, és la Guàrdia Urbana qui ha donat xifres de participació molt altes. Segons Jordi Juan, sotsdirector de *La Vanguardia*, “sorpren que l’únic cas en què hi ha hagut una xifra augmentada per la Guàrdia Urbana sigui la de la manifestació de l’Ernest Lluch. L’única explicació és que, possiblement, sigui a causa de la intervenció d’algun càrrec polític de l’Ajuntament. No crec que fos per qüestions ideològiques, ja que en altres casos on hi podia haver un interès polític, com és el cas de la protesta per la guerra de l’Iraq, la Guàrdia Urbana no va inflar les xifres”.

Altres fonts, però, consideren que la policia municipal també ha inflat les xifres d’altres manifestacions. Miquel Almirall assenyalava que en totes les manifestacions contra ETA les xifres de la Guàrdia Urbana “s’inflen multiplicant-les per vuit o per deu”. En el cas de la manifestació per l’Ernest Lluch, segons el portaveu de Contrastant, cal preguntar-se per què, si el passeig de Gràcia i la Gran Via tenen la mateixa superfície, la Guàrdia Urbana va donar la xifra de 900.000 persones en la manifestació d’en Lluch i 125.000 en la de la reivindicació de la nació catalana. “La resposta és que no donen la mateixa xifra per raons ideològiques. Un exemple és la manifestació contra la guerra a l’Iraq. La Guàrdia Urbana va donar una xifra d’1.300.000 persones, una xifra inflada perquè aquesta quantitat de gent no pot entrar a Barcelona. És impossible, representa un de cada cinc catalans. La van inflar perquè era una mani, diguem-ne, “bona, pacifista i contra el PP”, diu Almirall. Al seu torn,

Montserrat Baldomà, redactora de la secció de política d’*El Periódico*, respecte a les xifres donades per la Guàrdia Urbana en les manifestacions d’Ernest Lluch i la guerra a l’Iraq opina que, possiblement, “la necessitat del moment va fer convenient dir que hi havia molta gent”.

Fer-ho fàcil. El debat sobre les xifres, doncs, gira ara sobre si cal buscar la manera de posar-hi remei. Segons Montserrat Baldomà, redactora d’*El Periódico*, s’ha perdut la perspectiva. “Des de les manifestacions de Lluch i de l’Iraq, les xifres s’han desorbitat”, diu. De la mateixa manera, Jordi Juan, de *La Vanguardia*, opina que, a l’hora de tractar aquestes manifestacions tan multitudinàries, a vegades els mitjans entren en la dinàmica de la manifestació de l’Onze de setembre del 1977 i “acaben fent un títol impactant que no s’ajusta a la realitat”. Respecte a la possibilitat que els diaris facin els propis recomptes, Jordi Juan opina que tampoc no cal que els càlculs siguin científics i que confia en la honestat del periodista. “Un organisme que s’ocupés de fer recomptes estaria molt qüestionat. El periodista té elements suficients per dir si una manifestació és un èxit o un fracàs”, diu Juan. En canvi, David González, del diari *Avui*, opina que hi hauria d’haver algun sistema que a partir d’una fotografia feta des d’un helicòpter permetés comptar els manifestants. “Això –diu González– es pot fer, però no es fa. Potser per motivacions polítiques, però més aviat diria que és perquè ens hi hem acostumat.”

Qüestió de metres

El sistema que els organitzadors de la manifestació del dia 18 de febrer van utilitzar per comptar els assistents és l’anomenat “fluxos de pas”. Segons la Plataforma pel dret a decidir, es tracta d’un sistema més exacte que no l’utilitzat habitualment. El mètode dels fluxos consisteix a col·locar unes quantes persones al carrer, les quals es reparteixen una sèrie d’espais i es dediquen a comptar la gent que hi passa durant uns segons. Aquest càlcul es repeteix successivament a mesura que passa la manifestació, i després es fa la suma final. En canvi, l’altre mètode, el que ha utilitzat Contrastant, consisteix a calcular els metres quadrats del tram de carrer que ocupa la manifestació i multiplicar la xifra pel nombre de persones, variable segons la zona, que pot haver-hi per cada metre quadrat.

Xevi Camprubí